

Berlín, l'Amèrica Llatina, Euskadi: la literatura de conflictes de Raul Zelik

Mar Carrera, Jordi Panyella

El periodista i polític alemany Raul Zelik (Munic, 1968) serà el proper 28 de setembre a l'[Espai Contrabandos](#) per presentar l'assaig '[Continuidad o ruptura. Perspectivas de cambio en el Estado español](#)' (Capitan Swing), acompanyat del periodista David Fernández. La tesi principal del llibre és que l'única forma que permetrà a les forces rupturistes a l'Estat espanyol trencar amb el "cadenat del 78" és donar suport als processos sobiranistes català, basc i gallec. L'assaig, que s'endinsa en el fenomen "podemita", evidencia el gran coneixement que l'autor té de les perifèries de l'Estat i, especialment, de la cultura basca i el conflicte a Euskal Herria. Zelik és un dels responsables que grans obres de l'escriptor Joseba Sarrionandia estiguin traduïdes a l'alemany.

Conegut com a professor i articulista, Zelik és també un escriptor de novel·les que han servit de guia i inspiració a molts activistes polítics. Els seus personatges s'enfronten a tot tipus de vicissituds personals i alhora polítiques: transitant per atmosferes de silencis i pors, però també de complicitats i solidaritat mútua. Ens plantegem recórrer una mostra de les narratives de Raul Zelik traduïdes al castellà, a partir de tres imaginaris i llocs comuns en la seva obra.

Primera parada, Berlín

'[Muerte en Kreuzberg](#)' ([Txalaparta](#)) és la primera novel·la de Raul Zelik: tot i que es va publicar el 1997 en alemany, no va ser fins al 2014 que va sortir a la llum en castellà. La trama es propulsa ràpidament: un grup de kurds reben la notícia que membres d'un partit de la ultradreta alemanya estan sopant en un restaurant del barri berlinès de Kreuzberg. Zauser, el tresorer del partit nazi mor en la baralla que se'n deriva i la policia engega una ràtzia que acaba amb diversos participants detinguts. Zelik aconsegueix descriure amb gran detall l'entorn del protagonista del llibre, un dels perseguits per la policia, un noi a qui l'exili sembla l'única opció. Encara té al cap, però, els lligams que mantenia a la ciutat, l'amor que sent per Pipa o la solidaritat dels camarades. L'autor sap recrear amb encert l'ambient enrairat que es viu després de les primeres detencions: tota precaució és poca, cada gest pot provocar que s'obri un fitxer i una vida es torci per sempre.

La segona novel·la amb la capital alemanya al punt de mira és '[Situaciones berlinesas](#)' ([Txalaparta](#)), nominada el 2005 pel Premi Nacional del Llibre a Alemanya. El seu autor fa un retrat de les dures condicions de vida a la dècada dels 90 a la metròpoli. Ho fa a través de les vivències d'una botiguera bosniana que aposta pel sexe ràpid a les escales, un especulador immobiliari que detesta el capitalisme, una dona 'progre' en la seva seixantena que es preocupa pel futur del seu fill menor... Zelik entrellaça aquestes històries amb ironia i dibuixa una societat inscrita en un moment de canvi. El teixit humà de la ciutat és l'ànima del llibre.

Els viatges a Llatinoamèrica

Un dels altres destins de Zelik ha estat l'Amèrica llatina, especialment Colòmbia i Veneçuela. Del segon país en va sortir la crònica político-literària, o diari polític, '[Venezuela más allá de Chávez](#)' ([Virus Editorial](#)), en la qual l'autor reflecteix com es va viure el procés bolivarià des de l'òptica de les organitzacions populars, que oscil·laven entre el suport mutu i la tensió amb el govern.

La forma novel·lística permet fer una aproximació a la dimensió més social i cultural dels conflictes. Ambientada a Colòmbia, '[La negra](#)' (Virus Editorial) agrupa les històries d'una multinacional petrolera, uns guerrillers, un grup de camperols que han pres unes terres i el segrest d'uns predicadors nord-americans, relats que s'entrellacen per radiografiar la vida guerrillera lluny de personatges heroics i immaculats. A través del relat, podem aprofundir en la complexitat de conflictes com el colombià, en el qual no caben solucions màgiques ni simplistes. Des de l'aspiració de la pau, també s'afirma que el conflicte de Colòmbia és massa complex per a rubricar la seva fi en un full de paper: sí a la pau i treball perquè, durant la fase de postsignatura dels acords polítics, es consolidi el camí cap al final d'un conflicte que l'autor presenta de manera profunda i matisada.

Euskal Herria contra els poderosos

Atesos els lligams de Zelik amb la cultura basca, no ha de sorprendre que ubiqués una novel·la en aquest territori: '[El amigo armado](#)' (Txalaparta, 2010). El protagonista de la història viatja dues vegades amb Zubieta, un dels activistes d'ETA més buscats des que va ajudar a escapar de la presó a Joseba Sarrionandia. Primer travessa Brasil, i 25 anys més tard, la península Ibèrica. En el primer viatge és atracat. I Zubieta li comenta al seu atracador que necessita 15 reals per menjar i passar la nit. Quan se'n va, el protagonista li etziba: "Per què treure a passejar un ferro si no l'utilitzes?", referint-se a la pistola que Zubieta portava sempre a sobre i que no va usar en l'atracament. "No et sembla repugnant? Defensar la propietat privada amb una pistola? En cas d'usar armes de foc que siguin només per fer front als poderosos", afirma. Al llarg del seu segon viatge, la por, la clandestinitat, la fermesa de les idees polítiques i els records del passat es barrejaran amb la reflexió sobre el paper que juguen la literatura i el llenguatge en els conflictes. La mera elecció d'una paraula et posiciona en un dels bàndols: "Terrorisme o lluita armada revolucionària?"

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

amb la participació de:
DAVID FERNÁNDEZ, periodista
RAUL ZELIK, autor del llibre

Dimecres 28 de setembre a les 19h a l'ESPAI Contrabandos

Capitán Swing

ESPAI CONTRABANDOS

Llibreria · Edició independent · Pensament crític

Carrer Junta de Comerç 20, Barcelona

www.espaicontrabandos.com